

**UCHWAŁA NR XLVI/365/2022
RADY POWIATU RACIBORSKIEGO**

z dnia 29 listopada 2022 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w latach 2019 - 2020 Programu opieki nad zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2017 - 2020

Na podstawie art. 12 ust. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840)

**RADA POWIATU RACIBORSKIEGO
uchwała, co następuje**

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji w latach 2019 - 2020 Programu opieki nad zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2017 - 2020, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Raciborskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Radca Prawny

Przewodniczący Rady

Lidia Chrzan

Adam Wajda

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2022 r. poz. 840) nakłada na organy rządowe i samorządowe obowiązek zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony dóbr kultury.

Na podstawie art. 87 w/w ustawy zarząd powiatu sporządza na okres czterech lat Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami. Program przyjmuje Rada Powiatu Raciborskiego, po uzyskaniu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach. Co 2 lata sporządzane jest sprawozdanie z jego realizacji.

Program opieki nad zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2017 - 2020 został przyjęty przez Radę Powiatu Raciborskiego Uchwałą Nr XXXIV/319/2017 z dnia 24 października 2017 r.

Wobec powyższego, w tym stanie prawnym i faktycznym, podjęcie niniejszej uchwały jest celowe i uzasadnione.

Sekretarz Powiatu

Beata Bańczyk

Przewodniczący Rady

Adam Wajda

Sprawozdanie z realizacji w latach 2019 – 2020 Programu opieki nad zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2017 – 2020.

Na podstawie art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2067 ze zm.) zarząd powiatu sporządza na okres czterech lat powiatowy program opieki nad zabytkami. Program przyjmuje Rada Powiatu Raciborskiego, po uzyskaniu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach. Rada Powiatu Raciborskiego Uchwałą Nr XXVI/266/2013 z dnia 29 stycznia 2013 r. przyjęła Program opieki nad zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2013 - 2016. Uchwałą Nr XXVI/267/2013 z dnia 29 stycznia 2013 r. Rada Powiatu Raciborskiego przyjęła zasady i tryb udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz sposobu kontroli wykonania zadania. Zarząd Powiatu Raciborskiego Uchwałą Nr 109/566/2013 z dnia 20 marca 2013 r. przyjął wzór wniosku o udzielenie dotacji oraz wzór rozliczenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

W 2015 r. Uchwałą Nr IX/85/2015 Rady Powiatu Raciborskiego z dnia 23 czerwca 2015 r. zmieniono obowiązujące dotychczas przepisy dotyczące sposobu kontroli wykorzystania środków pochodzących z dotacji powiatu, doprecyzowano termin składania wniosków o udzielenie dotacji, zaktualizowano kryteria jakie musi spełniać obiekt zabytkowy, przy którym prace mają zostać sfinansowane z udziałem środków pochodzących z dotacji powiatu, jak również kwestie związane z ubieganiem się przedsiębiorców o dotację. W związku z tym Zarząd Powiatu Raciborskiego podjął Uchwałą Nr 59/255/2015 z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia wzoru wniosku o udzielenie dotacji oraz wzoru rozliczenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

W 2016 r. Uchwałą Nr 88/399/2016 Zarządu Powiatu Raciborskiego z dnia 12 lipca 2016 r. na nowo przyjęto wzór wniosku o udzielenie dotacji oraz wzór rozliczenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

W 2017 r. Rada Powiatu Raciborskiego Uchwałą Nr XXXIV/319/2017 z dnia 24 października 2017 r. przyjęła nowy Program opieki nad zabytkami powiatu raciborskiego na lata 2017 - 2020.

Na podstawie w/w uchwał w budżecie powiatu planowane są corocznie środki finansowe na realizację prac konserwatorskich, restauratorskich lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

Program opieki nad zabytkami powiatu raciborskiego na lata 2017 - 2020 zakłada:

1. prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych przy obiektach zabytkowych nieruchomych będących własnością powiatu, w tym:
 - a) zabezpieczenie i utrzymanie tych obiektów oraz ich otoczenia w jak najlepszym stanie,
 - b) korzystanie z nich w sposób zapewniający trwałe zachowanie ich wartości,
 - c) zapewnienie warunków do naukowego badania i dokumentowania obiektów zabytkowych,
2. udzielanie dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków,
3. ustanawianie przez starostę na wniosek Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków społecznych opiekunów zabytków, w tym:
 - a) prowadzenie listy społecznych opiekunów zabytków,

- b) wydawanie osobom fizycznym legitymacji społecznego opiekuna zabytków,
 - c) wydawanie zaświadczeń osobom prawnym lub innym jednostkom organizacyjnym pełniącym funkcję społecznego opiekuna zabytków,
 - d) cofanie ustanowienia społecznych opiekunów zabytków,
4. wydawanie przez starostę na wniosek Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków decyzji o zabezpieczeniu obiektów zabytkowych zagrożonych zniszczeniem lub uszkodzeniem w formie ustanowienia czasowego zajęcia do czasu usunięcia zagrożenia lub – o ile usunięcie zagrożenia nie jest możliwe – wywłaszczenie tych obiektów na wniosek Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przez starostę na rzecz Skarbu Państwa lub gminy, na terenie której położony jest ten obiekt,
 5. umieszczanie przez starostę, w uzgodnieniu ze Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, na obiekcie zabytkowym nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków znaku informującego o tym, iż obiekt ten podlega ochronie,
 6. ochrona dziedzictwa archeologicznego,
 7. opracowanie i udostępnianie produktów turystycznych powiatu,
 8. wspieranie na wniosek zainteresowanych podmiotów przedsięwzięć samorządów gminnych związanych z rozwojem infrastruktury turystycznej,
 9. współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony zasobów kulturowych i przyrodniczych,
 10. upowszechnianie wiedzy o zasobach kulturowych i przyrodniczych powiatu oraz jego walorach turystycznych w mediach.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z realizacji powiatowego programu opieki nad zabytkami, zarząd powiatu sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia się radzie powiatu. Realizacja w/w programu w latach 2019 – 2020 wyglądała następująco:

Ad. 1.

Zadania zrealizowane w zakresie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych przy obiektach zabytkowych nieruchomych będących własnością powiatu; zabezpieczenie i utrzymanie tych obiektów oraz ich otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystanie z nich w sposób zapewniający trwałe zachowanie ich wartości; zapewnienie warunków do naukowego badania i dokumentowania obiektów zabytkowych.

W latach 2019 – 2020 przeprowadzano bieżącą konserwację oraz naprawy w budynkach Zamku Piastowskiego w Raciborzu.

Zamek Piastowski w Raciborzu w tym czasie prowadził konsultacje (korespondencję pisemną i telefoniczną) z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Katowicach w dwóch sprawach:

- 1) Projekt „Wspólna historia poprzez zabawę”
Celem projektu było stworzenie nowej atrakcji turystycznej z wykorzystaniem wspólnego kulturalno-historycznego potencjału Górnego Śląska, dzięki której możliwe będzie zwiększenie liczby odwiedzających stronę czeską i polską Euroregionu Silesia. W ramach projektu powstały nowe atrakcje turystyczne – w przypadku Zamku Piastowskiego w Raciborzu to: plac zabaw dla dzieci i wirtualna przymierzalnia oraz wspólna legenda w obu językach.
- 2) Renowacja zabytkowych organów z kaplicy zamkowej św. Tomasza Becketa na Zamku Piastowskim w Raciborzu.

Ad. 2.

Udzielanie dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków.

2019 rok – udzielono 2 dotacji celowych

Na podstawie Uchwały Rady Powiatu Raciborskiego Nr XLII/371/2018 z dnia 29 maja 2018 r. udzielono dotacji w kwocie 25 000,00 zł Rzymskokatolickiej Parafii pw. św. Jerzego w Sławikowie na realizację zadania pn.: „Wykonanie remontu wnętrza zabytkowego kościoła pw. św. Jerzego w Sławikowie”.

Zadanie zostało rozliczone prawidłowo.

Na podstawie Uchwały Rady Powiatu Raciborskiego Nr VIII/65/2019 z dnia 28 maja 2019 r. udzielono dotacji w kwocie 25 000,00 zł Rzymskokatolickiej Parafii pw. Wszystkich Świętych w Bieńkowicach na realizację zadania pn.: „Wymiana okien budynku plebanii Rzymsko-Katolickiej Parafii pw. Wszystkich Świętych w Bieńkowicach”.

Zadanie zostało rozliczone prawidłowo.

2020 rok – nie udzielono żadnej dotacji

Ograniczenia spowodowane stanem pandemii koronawirusa SARS-COV-2.

Ad. 6

Ochrona dziedzictwa archeologicznego.

W latach 2019 – 2020 Starostwo Powiatowe w Raciborzu łącznie wydało **4 pozwolenia** na wykonanie robót budowlanych w obszarach stanowisk archeologicznych objętych ochroną przez wpis do ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

W 2017 r. wydano 1 pozwolenie w Gminie Rudnik; 1 pozwolenie w Gminie Krzanowice.

W 2020 r. wydano 1 pozwolenie w Gminie Pietrowice Wielkie; 1 pozwolenie w Gminie Racibórz.

Ad. 7

Opracowanie i udostępnianie produktów turystycznych powiatu.

W latach 2019 – 2020 samorząd powiatowy dysponował materiałami i publikacjami promującymi m.in. obiekty zabytkowe, tradycje regionalne oraz miejsca turystyczne powiatu, takie jak m.in.: książki, foldery, mapy, filmy promocyjne, lokalne produkty spożywcze i rzemieślnicze oraz drobne gadżety sygnowane znakiem logo Powiatu Raciborskiego. Materiały służyły jako upominki i nagrody dla uczestników i laureatów konkursów o zasięgu powiatowym i wyższym, objętych patronatem starosty raciborskiego oraz dla gości odwiedzających powiat raciborski. Ponadto materiały były przekazywane partnerom powiatu oraz stowarzyszeniom, jednostkom i organizacjom uczestniczącym w wymianach zagranicznych.

W latach 2019 - 2020 powiat, wspólnie ze Śląską Organizacją Turystyczną w Katowicach, wziął udział w cyklicznych działaniach targowych promujących region, w tym dziedzictwo kulturowe materialne i niematerialne.

W 2019 r. powiat raciborski uczestniczył w 4 wydarzeniach targowych na regionalnym stoisku województwa śląskiego w partnerstwie z Miastem Racibórz:

- Targi Regionów i Produktów Turystycznych - Tour Salon, Poznań: 1-3 lutego 2019 r.
- Targi Regiony turystyczne „Na styku kultur”, Łódź: 22-24 marca 2019 r.
- 25. Międzynarodowe Targi Turystyki, Sprzętu Turystycznego i Żeglarskiego „Globalnie”, Katowice: 29-31 marca 2019 r.
- Targi Turystyki i Wypoczynku „World Travel Show”, Nadarzyn k/Warszawy: 18-20 października 2019 r.

W 2020 r. powiat raciborski wziął udział w 1 wydarzeniu targowym na stoisku województwa śląskiego w partnerstwie z Miastem Racibórz. Były to XI Targi Turystyczne MTT we Wrocławiu, które odbyły się w dniach 28 luty – 1 marzec 2020 r. Ze względu na ogłoszony stan pandemii koronawirusa SARS COV-2 nie odbyły się pozostałe 4 zaplanowane wydarzenia targowe na 2020 r.

W dniach 29 - 31 sierpnia 2019 r. Powiat Raciborski w partnerstwie z miastem Racibórz oraz Gminami: Krzyżanowice, Pietrowice Wielkie i Rudnik, zorganizował wizytę studyjną dla dziennikarzy mediów ogólnopolskich, przewodników oraz przedstawicieli biur podróży. Celem organizacji wizyty studyjnej było rozpowszechnienie oraz wzmocnienie atrakcyjności turystycznej i kulturalnej ziemi raciborskiej przekładającej się na zwiększenie liczby turystów odwiedzających ziemię raciborską.

Podczas 3-dniowej wizyty największy akcent został położony na atrakcje turystyczne, kulturalne, przyrodnicze i kulinarne powiatu raciborskiego. Program pobytu wyeksponował możliwość uprawiania turystyki aktywnej oraz umożliwił zapoznanie się ze stałymi wydarzeniami naszego regionu oraz największymi zabytkami powiatu (m.in. sakralnymi, techniki). Mierzalnymi efektami wizyt były artykuły w prasie i internecie, fotografie oraz filmy.

W 2019 r. Powiat Raciborski zlecił przygotowanie koncepcji promocji produktu turystycznego jakim jest Zamek Piastowski w Raciborzu. Koncepcja wypracowana przez Grzegorza Wawoczego zakładała połączenie Zamku Piastowskiego oraz Muzeum w Raciborzu w oparciu o adaptację budynku słodowni. W ten sposób przedstawiono możliwości powstania ciekawej atrakcji turystycznej poszerzonej o nowe obiekty i pomieszczenia wystawiennicze, która uatrakcyjni ofertę turystyczną powiatu raciborskiego.

W 2020 r. Powiat raciborski wydał i rozdystrybuował banknot pamiątkowy 0 Euro z wizerunkiem Zamku Piastowskiego w Raciborzu, w ilości 5 000 szt. Kolekcjonerski banknot był do nabycia przez sprzedaż internetowa na specjalnej stronie emitenta oraz w sprzedaży stacjonarnej w Punkcie Informacji Turystycznej na Zamku Piastowskim w Raciborzu.

Ad. 9

Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony zasobów kulturowych i przyrodniczych.

W latach 2019 - 2020 podjęta została współpraca z organizatorami wydarzeń o charakterze kulturalnym w ramach współorganizacji imprez wpisanych do kalendarza imprez kulturalnych oraz wydarzeń objętych patronatem starosty raciborskiego. Były to m.in.: Wielkanocne Procesje Konne, Powiatowy Konkurs Na Ozdobę Wielkanocną, Procesje ku czci św. Urbana, Festiwal „Muzyka w Starym Opactwie”, Raciborski Festiwal Średniowieczny, czy Procesja Konna ku czci św. Mikołaja.

W 2019 r. Powiat Raciborski wsparł Stowarzyszenie Kultury Ziemi Raciborskiej „ŹRÓDŁO” poprzez ufundowanie strojów dla członków stowarzyszenia jako upominki za zwycięstwo w Mistrzostwach Polski i Świata Mażorettek Federacji IFMS w 2019 r. oraz za promowanie ziemi raciborskiej na innych wydarzeniach krajowych i zagranicznych.

Ad. 10

Upowszechnianie wiedzy o zasobach kulturowych i przyrodniczych powiatu oraz jego walorach turystycznych w mediach.

Na stronie internetowej powiatu raciborskiego pod adresem <http://www.powiatraciborski.pl/turystyka/zabytki.html> znajduje się wykaz obiektów zabytkowych z terenu powiatu raciborskiego, wpisanych do ewidencji prowadzonej przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

W wyniku zorganizowanych przez samorząd powiatowy wizyty studyjnej (opisane w punkcie 7 niniejszego sprawozdania), w których uczestniczyli dziennikarze, bloggerzy oraz osoby prowadzące portale o tematyce turystycznej, były artykuły prasowe, fotografie oraz filmy. Materiały te ukazały się m.in. na portalach społecznościowych osób uczestniczących w wizycie studyjnej, w prasie lokalnej, jak również w lokalnych serwisach informacyjnych m.in. naszraciborz.pl, nowiny.pl.

W 2020 r. opracowano 12-minutowy film promocyjno – informacyjny ukazujących walory turystyczne jak i ofertę kulturalną powiatu raciborskiego wzbogacony o angielską i niemiecką wersję językową. Powstała również krótka 2-minutowa wersja tego filmu zbudowana z przebitek filmowych, bez komentarza lektora.

Ponadto w latach 2019 - 2020 opracowane zostały artykuły i reklamy prasowe poświęcone atrakcjom turystycznym i przyrodniczym powiatu w prasie lokalnej - Tygodnik Nowiny Raciborskie, oraz w dodatkach specjalnych. Opublikowano artykuł o charakterze promocyjnym dotyczący kaplicy pw. św. Tomasza Becketa na Zamku Piastowskiego w Raciborzu w dodatku specjalnym „Nowin Raciborskich” pn.: „Eksperci Branży Ślubnej”. Ponadto w 2020 r. Powiat Raciborski wziął udział w projekcie „Kupuję - smakuje. Wybieram polskie produkty”, gdzie na łamach tygodnika „Nowiny Raciborskie” oraz portalu nowiny.pl promował regionalne wyroby oraz szkolnictwo zawodowe w szkołach dla których organem prowadzącym jest Powiat Raciborski.

Informacje o dziedzictwie regionalnym, w tym przyrodniczym i kulturowym były także ujmowane m.in. w stałych audycjach radiowych i programach telewizyjnych zleczanych przez Starostwo Powiatowe w Raciborzu (Radio Vanessa FM oraz Raciborska Telewizja Kablowa i naszraciborz.pl). Niektóre z wydarzeń kulturalnych oraz obiekty zabytkowe i miejsca przyrodnicze (np. Zamek Piastowski w Raciborzu, Pocysterski Zespół Pałacowo-Klasztorny w Rudach) zostały zaprezentowane w programach emitowanych m.in. w TVP oraz TVP Polonia.

W okresie sprawozdawczym nie podjęto działań w niżej wymienionych zadaniach przewidzianych do realizacji w Programie opieki nad zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2019 – 2020:

1. ustanawianie przez starostę na wniosek Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków społecznych opiekunów zabytków z uwagi na brak wniosków,
2. wydawanie przez starostę na wniosek Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków decyzji o zabezpieczeniu obiektów zabytkowych zagrożonych zniszczeniem lub uszkodzeniem z uwagi na brak wniosków,

3. umieszczanie przez starostę, w uzgodnieniu ze Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, na obiekcie zabytkowym nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków znaku informującego o tym, iż obiekt ten podlega ochronie,
4. wspieranie na wniosek zainteresowanych podmiotów przedsięwzięć samorządów gminnych związanych z rozwojem infrastruktury turystycznej z uwagi na brak wniosków.

Niniejsze sprawozdanie stanowi podsumowanie działań podejmowanych w latach 2019 - 2020 przez samorząd powiatowy w ramach realizacji Programu opieki nad zabytkami Powiatu Raciborskiego na lata 2017 – 2020.

Sekretarz Powiatu

Beata Bańczyk

Przewodniczący Rady

Adam Wajda